
TÜRKİYE-AZERBAYCAN EKONOMİK İLİŞKİLERİ STRATEJİK BOYUTLAR KAZANIYOR

-

13.01.2020

Anadolu Ajanda (10 Ocak 2020)

2019 yılının son ayları Türkiye-Azerbaycan ilişkilerinin her alanda geliştirildiği ve önemli projelerde tarihi adımların atıldığı bir dönem oldu. Bu dönemde özellikle ekonomik ilişkiler bakımından üst düzey karşılıklı ziyaretler ve önemli toplantılar gerçekleştirildi. Örneğin, Türkiye Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay başkanlığındaki heyet 16 Eylül 2019 tarihinde (Bakünün Kafkas İslam Ordusu tarafından işgalden kurtarılışının 101. yıl dönümünde) Türkiye-Azerbaycan 8. Karma Ekonomik Komisyon (KEK) Toplantısı için Azerbaycanın başkenti Baküye geldi. Azerbaycan Devlet Başkanı İlham Aliyev Trans Anadolu Doğal Gaz Boru Hattı Projesinin (TANAP) Avrupa bağlantısının açılışı için Türkiye'ye gitti ve Türkiye Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ile birlikte 29 Kasım 2019 tarihinde düzenlenen törene katıldı. Türkiye Ticaret Bakanı Ruhsar Pekcan, 2019 yılının son günlerinde temaslarda bulunmak için geldiği Azerbaycanda Cumhurbaşkanı İlham Aliyev tarafından kabul edildi ve görüşmeler sırasında ekonomik ilişkilerin geleceği konusunda önemli açıklamalar yapıldı.

İkili ticaret hacmi tam arzulanan düzeyde olmasa da hem bağımsızlığın ilk yıllarına kıyasla ciddi bir artışın yaşanması hem de son yıllarda kurumsallaşma düzeyinin yükseltilmesi geleceğe daha olumlu bakmamızı sağlıyor.

Aslında Türkiye-Azerbaycan ilişkileri çok boyutlu bir niteliğe sahip. Bu çok boyutluluğun önemli yönlerinden birini de ikili ve çoklu ekonomik ilişkiler teşkil etmekte. İkili ekonomik ilişkilerde karşılıklı olarak yapılan yatırımlar ve ikili ticaret hacmi tam arzulanan düzeyde olmasa da hem bağımsızlığın ilk yıllarına kıyasla ciddi bir artışın yaşanması hem de son yıllarda kurumsallaşma düzeyinin yükseltilmesi geleceğe daha olumlu bakmamızı sağlıyor.

Türkiyenin Azerbaycanda petrol dışı sektörlerde, Azerbaycanın ise Türkiyede enerji sektöründeki yatırımları iki ülke yetkilileri ve uzmanlar tarafından özellikle vurgulanıyor. İki ülke arasında imzalanan stratejik ortaklık ve karşılıklı yardıma ilişkin anlaşmayla ikili ilişkiler tüm alanlarda olduğu gibi ekonomik alanda da farklı bir boyuta taşındı.

1991 sonrası ilk adımlar

Türkiye-Azerbaycan ekonomik ilişkilerine yönelik adımlar daha SSCB dağılmadan önce atılmaya başladı. Azerbaycan daha Sovyetler Birliğinin bir parçasıyken 1990 ve 1991 yıllarında üst düzey ziyaretler yapılmış, hatta ekonomik işbirliğine ilişkin bazı anlaşmalar da imzalanmıştı. Ama özellikle Azerbaycanın bağımsızlığına kavuşmasının ardından çeşitli alanları içeren ve aynı zamanda iki ülke

arasındaki ekonomik ve ticari ilişkilerin hukuki altyapısını da oluşturan 200den fazla anlaşma, protokol ve benzeri belge imzalanmış, fakat maalesef, bu belgelerin bir kısmına çeşitli nedenler yüzünden işlerlik kazandırılmamıştır.

İkili ekonomik ilişkiler açısından önemli bir kurum olan Türkiye ile Azerbaycan Arasındaki Ekonomik ve Ticari İlişkiler Karma Ekonomik Komisyonunun ilk toplantısı 25 Şubat 1997 tarihinde gerçekleştirilmiştir. Çeşitli nedenlerden dolayı, Karma Ekonomik Komisyonun ikinci toplantı uzun süre gerçekleştirilememiş, 29 Mart 2001de yapılan ikinci toplantıya, karşılıklı suçlamalarla dolu gergin bir atmosfer hakim olmuştur. Karma Ekonomik Komisyonun üçüncü toplantısı 12-14 Nisan 2005te Türkiyede, dördüncü toplantısı 27-28 Temmuz 2006 tarihlerinde Baküde, 5. toplantısı 11 Nisan 2008de İstanbulda, 6. toplantısı yaklaşık 3 yıl aradan sonra 22 Ocak 2011de Baküde, 7. toplantısı ise 10-11 Temmuz 2014 tarihlerinde Ankarada gerçekleştirilmiştir. Bu toplantılarda önemli işbirliği yönleri ile birlikte, sorunlar da vurgulanmış, aynı zamanda yakın aşamalarda adımlar atılması gerekli alanlar her iki taraftan açıkça belirtilmiştir.

Yüksek Düzeyli Stratejik İşbirliği Konseyinin kurulması

2010 yılında iki ülke arasında önce Stratejik Ortaklık ve Karşılıklı Yardım Anlaşması imzalanmış, daha sonra ise Yüksek Düzeyli Stratejik İşbirliği Konseyi kurulmuştur. Bu iki gelişme hem genel olarak ilişkileri hem de özel olarak ekonomik ilişkilerin kurumsal çerçevesini güçlendirmiştir. 25 Ekim 2011de ise her iki ülke liderlerinin ve Savunma Bakanlarının da katılımıyla Yüksek Düzeyli Stratejik İşbirliği Konseyinin ilk toplantısı gerçekleştirilmiştir. Bu toplantıda çok sayıda önemli kararlar alınmıştır ki, bunların arasında Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Türkiye Cumhuriyetine Doğal Gaz Satışına ve Azerbaycan Cumhuriyeti Kaynaklı Doğal Gazın Türkiye Cumhuriyeti Toprakları Üzerinden Transit Geçişine ve Doğal Gazın Türkiye Cumhuriyeti Toprakları Üzerinden Taşınması İçin Münhasır Boru Hattının Geliştirilmesine İlişkin Anlaşma (TANAPa ilişkin ilk anlaşma) da vardı. Sonraki dönemde Azerbaycan-Türkiye Yüksek Düzeyli Stratejik İşbirliği Konseyinin Türkiye Cumhurbaşkanı Erdoğanın tabirince ifade edecek olursak adeta iki ülkenin ortak kabine toplantısı olarak nitelendirilen toplantıları neredeyse aralıksız olarak her yıl gerçekleştirilmiştir. Konseyin ikinci toplantısı 11 Ekim 2012de Gebelede, üçüncü toplantısı 13 Kasım 2013te, dördüncü toplantısı ise 15 Ocak 2015 tarihinde Ankara'da gerçekleştirilmiştir.

Türkiye-Azerbaycan Yüksek Düzeyli Stratejik İşbirliği Konseyinin Baküde gerçekleştirilmesi planlanan beşinci toplantısı iki kez iptal edildi. Bu çerçevede Recep Tayyip Erdoğanın kamuoyuna açıklanan, önce 18 Şubat 2016, daha sonra ise 15 Mart 2016 tarihli Azerbaycan ziyaretleri, 17 Şubat 2016 ve 13 Mart 2016 tarihlerinde Ankarada gerçekleştirilen terör saldırıları sonrasında iptal edilmek zorunda kaldı. 14 Mart 2016da 15 Mart tarihli ziyaretin iptali kararının alınması üzerine Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev Ankaraya gelmek istediğini açıklamış ve terör saldırısının ardından, Türkiyede korku havası estirmeye çalışılan o günlerde Türkiye-Azerbaycan Yüksek Düzeyli Stratejik İşbirliği Konseyinin toplantısı Ankarada gerçekleştirilmiştir. Konseyin altıncı toplantısı 31 Ekim 2017 tarihinde Baküde, yedinci toplantısı 24 Nisan 2018 tarihinde Ankarada gerçekleştirilmiştir.

Son yıllarda Azerbaycandan Türkiyeye yapılan yatırımlar önemli ölçüde artarken, bu yatırımların özellikle büyük sermaye gerektiren sektörlerde yapılmış olması ekonomik ilişkilerin stratejik niteliğinin göstergesi.

[haberini devamı için](#)

Kaynak/Source: